تارمایی چەپ بە ئاسمانی پاریسەوە ... عەلی مەحمود محەمەد

بۆیار وایە 23ی ئەم مانگە هەڵبژاردنی سەرۆك كۆماری لە فەرەنسا بەدوە بچێت, وەاتی فەرەنسا لە زۆربەی وەاتانی ڕۆژئاوا زیاتر ریز بەندی چەپ و ڕاست لە هەڵبژاردنەكان و لە مشتومڕی سیاسی بەخۆوە دەبینێت, ئاخر دەستەواژەی چەپ لە فەرەنسا لە دایك بوو لەوكاتەی لەسەر پشتیاری پەرلەمانتاری گەل لە فەرەنسا ئیمانوێل جۆزیف سپیس(1748-1836) دەستەواژەكە دیاریكرا پەرلەمانتاران بە پێی بیروباوەڕیان لە پشتیوانی گەل جیاگای خۆیان لەناو پەرلەماندا گرت, لەوساوە چەپ لەگەڵ گەندانكاری و دادپەروەری كۆمەڵایەتیدا بووە, پێچەوانەكەی بۆ باڵەكەی دیكە ڕاست بووە كە ڕاستە, هاوكات بیری سۆسیالستی لە هەموو وەاتانی دیكە زیاتر زادەی فەرەنسایە, لە بابەتەوە (فرانسۆ نۆیل بابێف كە لە سەر بیری یەكسانی خوازی لە 27ی ئایاری 1797 لە سێدارە درا) تا بیر جۆزێف بردۆن (1809-1865), شارل فۆریی (1772-183), لویس ئۆگست پلانكی (1805-1881) و بۆ شۆرشی فەرەنسا و ڕاپەڕینەكانی یەلی 1830 و 1848 و كۆمۆنەی پاریس لە 18ی ئازاری 1871 و شۆرشی قوتابیان لە ساڵی 1968 تا ڕاپەڕینی بەدارانی شەوی ساڵی 2016, بەشیوەی گشتی مێژوی دوو سەدەی ڕابردووی فەرەنسا ئاوێنەی ململانێ سیاسیەكانی دوو سەدەی ڕابردووی جیهان بووە, مێژووی فەرەنسا كورتكراوەی مێژووی جیهان بووە لەو 228 ساڵەی ڕابردووداً, هەر بۆیەشە ماركس دوو پەرتووكی نایاب و بەناو بانگی خۆی كە هەژدەهەمی بڕمێردی لوێس پۆناپارت و شەڕی ناوخۆیی فەرەنسا لەسەر پەرەگرتنە سیاسیەكانی ئەم وەاتە نووسیوە, دەتوانین بۆ دودەی بەدین هەر سێ شۆرشە گەورەكەی فەرەنسا (شۆڕشی فەرەنسا 1789, كۆمۆنەی پاریس 1871 , شۆرشی بەهاری 1968ی قوتابیان) كاریگەریان لەسەر ڕەوتی ڕووداوەكانی جیهان داناوە لە دوو سەدەی ڕابردووداً.

چەپی فەرەنسا لە ساڵی 1830 ەوە خۆیان لە گروپی نهێنی بچوك بچوكدا ڕێك خستووە,كە بەردەوام ڕاودەنران لە لایەن دەسەڵاتەوە كە پارێزەری چینە باڵاكان بوون لە ئەرستۆكرات و پیاوانی ئاینی, ئەم بزوتنەوەیە بەردەوام لە تێكۆشانی بۆ وچاندا بوو بۆ گەندانكاری لە سستەمی سیاسی و گەیشتن بە دادپەروەری كۆمەڵایەتی و دامەزراندنی

کۆمارێکی عەلمانی, تا لە ساڵانی 1879 پارتی کرێکارانی سۆسیالستی فەرەنسی و لە ساڵی 1880 یەکەم پارتی مارکسی بەناوی پارتی کرێکارانی فەرەنسا دادەمەزرێت, سۆسیالستەکان لە کۆنگرەی شاری توری 1920 وەکو ئۆستای فەرەنسا دەبنە دوو بەشەوە, بەشە بچوکە ریفۆرم خوازەکە دەبنە سۆسیال دیموکرات و بەشە گەورە شۆشگێڕەکە دەبنە حیزبی شیوعی,لە ماوەی نزیك نیوەی سەدەی فەرەنسا لە دوای جەنگی جیهانی دووەمەوە بەهۆی رۆڵی پاڵەوانانەی شیوعییەکان لە خەبات دژ بە فاشیزم دەوترا لە نێوان دیگۆلییەکان و شیوعییەکان هەموو پارتەکانی دیکە بچوك بوون تا ساڵی 1967 سەرکردایەتی چەپ و زۆربەی جارەکان پارتی یەکەمی وڵات بووە تا ساڵی 1958 , لە 1981ەوە رێژەی دەنگەکانی نزیك 75% دادەبەزێت بەهۆی مردنی سەرکردە کارێزمایییەکەی مارکس تۆرێزو نەگرتنە دەستی دەسەڵات لە دوای شۆڕشی قوتابیان لە ساڵی 1968 دا.

هەموو کات گەڕەپانی چەپ لە فەرەنسا شۆنی هەموو باڵ و قوتابخانەکانی تێدا بۆتەوە, پێکهاتەی رابەرایەتی کۆمۆنارەکان باشترین نموونەیە بۆ ئەو فرە پێکهاتەیەی ناو چەپ کە تا ئێستا لەم وڵاتە بەو شێوەیەیە .
جارێکی دیکە خەریکە تارمایی سۆسیالیزم ئاسمانی فەرەنسا دادەگرێتەوە, وەلێ بە دوبارە بونەوەی مۆژوو نا, لە رێگای ئەندامگیری حیزبییەوە نا, بگرە لە رێگای جەمسەر بەندی داواکاری و خواستەکانەوە لە شەقامەوە لە رێگای هەمەتەکانی هەبژاردن و پشکەش کردنی ئەلتەرناتیفی دەسەڵاتەوە, جەمسەر بەندیەك پێش چەند هەفتەیەك خەون بوو, بۆدارانی شەوی پاریس بە دیار بۆداری خۆیانەوە خەو بردیانییەوەو ناردیانیەوە بۆ ماڵەوە, تارمایییەکە هەر نەهات , کرێکارانی یاخی شەقامەکانی پاریس هەر نەیان توانی تارمایی سورەکە بەدیبکەن, کەچی ئێستا داواکارییەکانیان بووە تارمایی گۆڕانکاریەکان و لە هەمەتی هەبژاردنی کاندیدە چەپەکاندا بەرجەستە بوو, بەم هۆیەوە هەموو هێزە کۆنەپەرستەکانی وڵات لە پارێزەرانی سستەمی سیاسی باڵادەست و نوێنەرانی بازاڕەکانی سەرمایەداری و سەرمایەی دارایی و کۆمپانیا زەبلاحە فرەنەتەوەییەکان , وەك گا کە رقیان لە رەنگی سورە ترساندووە, تەنانەت هەموو کاندیدەکانی حیزبی دراو بە وتەی هامونی کاندیدی سۆسیالستەکانی یەك خستووە,بگرە ئەوانەشی گوایە دژیان بۆ چەپ لێدەدا ناچار کرد داکۆکی لە سستەمی سیاسی باو بکەن, هەر بەوەندەشەوە نا بگرە 25 هەگری نۆبۆ لە ئابوری لەسەر ئاستی جیهان پەیوەست بوون بەم کەمپەینەوە .

چەپەکان لە هەڵبژاردنی سەرۆك کۆماری فەرەنسا, لە کۆی 11 کاندید , بە 4 کاندید بەشداری هەڵبژاردنی کۆماری فەرەنسا دەکەن کە ئەوانیش بریتین لە هەر یەکە :
1- فلیب پۆتۆ 50 ساڵ, کرێکاری پێشوی کۆمپانیای فۆرد و ساندیکایی, سەرۆکی پارتی نوێی دژ بە سەرمایەداری (تڕۆتسکیستی پێشو), لە بانگەشەی هەڵبژاردندا خۆی وەك کرێکارێك دەناسێنێت نەك وەك سیاسییەك , مرۆڤێکی سادە و موخاتبێکی بە توانا.
داوای کەمکردنەوەی تەمەنی خانەنشینی بۆ 60 ساڵ و 32 کاتژمێر کار لە هەفتە و مافی لەباربردنی منداڵ و دەستەبەرکردنی دەستخستنی دەرمان دژ بە سکپڕی بە خۆڕایی دەکات, رادەی پشتیوانییەکانی2% بۆ 2,5%ی دەنگەکانە.
2- خاتوو ناتالی ئارتۆ 47 ساڵ ,مامۆستای ئابوری , تڕۆتسکیست وتەبێژ و کاندیدی پارتی خەباتی کرێکار, داوای قەدەغەکردنی دەرکردنی کرێکار لەسەر کار و زیادکردنی کرێ و موچەی 1800 ئیرۆ بۆ خانەنشینان و وەدەستخستنی هێزی کانی بەرهەم هێنان لە لایەن کرێکارانەوە دەکات, رادەی پشتیوانییەکانی 0,5%ی دەنگەکانە .
3-بینۆ هامون 49 ساڵ , وەزیری ئابوری پێشو لە کابینەی فرانسۆا هۆلاند, سەرۆکی لاوانی سۆسالست , پەرلەمانتاری پەرلەمانی ئەوروپا, لە 29 یەنایەری 2017 بە هێنانی 58,88%ی دەنگی ناو پارتەکەی بوە کاندیدی پارتی سۆسیالست بۆ پۆستی سەرۆك کۆماری وڵات , دەرچونی کودەتایەك بوو بەسەر باڵی راستی ناو حیزب بە ساندەرزی فەرەنسا ناو برا, لە کاتێك پرۆسەی بردنەوەکەی و کاردنەوەی باڵی راستی ناو حیزب لە بەرامبەری لە شۆوەی جیمی کۆربین سەرکردەی چەپگەرای پارتی کرێکارانی بەریتانیا خۆیان نمایش کرد, هەر بۆیە باڵی راستی ناو حیزب ملیان بە ئەنجامی هەڵبژاردنەکە نەدا و لێی هەڵگەڕانەوە , دەکرێت لە داهاتوودا باڵی راستی ناو پارتی کرێکارانی بەریتانیا بە سەرکردایەتی بلێر هەمان پرۆسە جێبەجێ بکەن,هامون بە بەرنامەیەکی چەپتر لە هەر یەکە لە بیرنی ساندەرز کاندیدی سۆسیالست خوازی ئەمەریکا لە پارتی دیموکرات و جیمی کۆربین سەرۆکی پارتی کرێکارانی بەریتانیا هاتە مەیدان ,وەلێ بەهۆی ژینگەی سیاسی لە وڵات نەیتوانی لەم قۆناغەدا هەمان رۆڵی سیاسی ئەوان بگێڕێت, بە تایبەت بە بونی میلنشۆن .

هامون خاوەند بەرنامەیەکی سۆسیالستی ژینگەییە, داوای گۆڕینی کۆماری پێنجەم بۆ کۆماری شەشەم دەکات بە قۆناغ,گرنگی دان بە کەرتی تەندروستی و پەروەردەو دیاریکردنی 750 ئیرۆ موچەی بنەڕەتی بۆ سەرجەم هاووڵاتیانی فەرەنسا ئەوانەی داهاتی مانگانەیان کەمترە

لە 2185 ئیرۆ لە مانگۆکدا وباج خستنە سەر رۆبۆتی کارگاکان وموچەی 600 ئیرۆ بۆ بۆکاران و 200 ئیرۆی مانگانە بۆ ئەوانەی لانی کەمی کرۆ وەردەگرن, دروستنەکردنی زیندانی نوێ لە وڵات, هەڕەشاندنەوەی یاسای کاری هەموار کراو, زیاد کردنی لانی کەمی کرۆ و کەمکردنەوەی سەعاتی کار و ,,,,, کۆتایی هێنان بە بەکار هێنانی ئۆتۆمبیلی گازی تا ساڵی2025 و دەستبەرداربوون لە بەرهەم هێنانی کارەبا لە رێگای وزەستگەی ئەتۆمی بۆ ساڵی 2050.
هامون لە میانی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکەی توانی لاوانی دژ بە جیهانگیری و سەرمایەداری وهەوادارانی سۆسیالیزمی راستەقینە بۆ کەمپەینەکەی رابکێشێت, نەیارانی بە سۆسیالستی خەیاڵی و سۆسیالستی بۆ گەرد توانجی لێ دەدەن.
دوای سەرکەوتنی وەك کاندیدی پارتی سۆسیالست بۆ پۆستی سەرۆك کۆماری فەرەنسا, تەنها بل قاسم و کریستیان تۆبیرا لە وەزیرەکانی حکومەتەکەی هۆڵاند ا پشتیوانیان لێی کرد, ئەوانی دی هەموو بە سەرۆکەکەیانەوە پەیوەست بوون بە کەمپەینی ماکرۆنەوە, کە ناڕاستەوخۆ بووە کاندیدی باڵی راستی ناو سۆسیالستەکان, هەمان رێگای کلنتۆن و شرۆدەر و بلێر و رینزی گرتە بەر.

هامون لە ئێستادا بەهۆی پشت لێکردنی باڵی راستی دەستڕێشتوی حیزبەکەی بەرەو پەراوێز دەخوات و بۆتە پێنجەم رکابەر, بەردەوامە لە دیدارەکانی, راشکاوانە رایگەیاند لە خولی دووەمی هەڵبژاردنەکان دەنگ بە میلنشۆن دەدات, واتا هەوڵستی تەواو پێچەوانەی هێلاندی گرتە بەر, بیەر لێران سکرتێری حیزبی شیوعی فەرەنسی کە پشتیوانی میلنشۆنە داوای بەیەك گەیشتنی هامون و میلنشۆنی کرد لەوکاتەی هامون چوارەمین بوو و میلنشۆنیش پێنجەم, بارودۆخەکە گۆڕا دواتر, ئەوەی هامونی کردە پەراوێزەوە میلنشۆن بوو نەك باڵی راستی ناو سۆسیالستەکان.
هامون پێی وایە ماکرۆن و لێبان و فیۆن کاندیدی پارتی دراون بۆ پۆستی سەرۆك کۆماری وڵات.

4 -ژان لۆك میلنشۆن تەمەن 65 ساڵ مامۆستا دواتر رۆژنامەنوس و پەرلەمنتار و سیاسەتمەدار , لە دایك بووی شاری تەنجەی مەغریب ,بە تڕتسکیزم چووە ناو جیهانی چەپگەراییەوە, 31 ساڵ لە گەڵ سۆسیالستەکانی کاریکرد تا بووە وەزیر لە کابینەی سۆسیالستەکان, پێشتریش بچوکترین پەرلەمنتاری وڵات بوو, لە 2008 هەمان رێگای ئۆسکار لافۆنتینی سوری ئەمانی گرتە بەر و جیابوەوە لە حیزب, کاندیدی پۆستی سەرۆك کۆماری لە هەڵمەتی (la France insoumise)

موعجیبە بە هەردوو شۆشگێ ماکسمیلیان ڕۆبسپیاری فەرەنسی و شافۆزی فەنزوێلی, ئەمیش وەك کۆربین و ساندەرز لە دەرەوەی دەزگای سیاسی بەهێزەوە سەرکەوت و بووە یەکێك لە کاندیدە بەهێزەکانی پۆستی سەرۆك کۆماری وڵات, هەرچەندە پارتی چەپ و حیزبی شیوعی و چەند دەستەو ڕێکخراوێکی دیکە پشتیوانی بەهێزی لێدەکەن.
توانای وتاردان و قسە کردن و قەناعەت پێکردنی لە هەموو کاندیدەکانی دی زیاترە و خاوەندە ڕشنبیرییەکی بەرفراوان و باڵایە, هاوکات لە هەموو کاندیدە بەهێزەکانی دیکە پاکتر و جەماوەریترە, ڕاپرسییەکان دەریدەخەن ڕاستگۆترین و پاکترن و نزیکترینە لە داخوازییەکانی خەڵکەوە لەناو کاندیدەکانی پۆستی سەرۆك کۆماری.
لە کاندیدە بەهێزەکان ماکرۆن و مارین لۆبان و فرانسیۆ فیۆن پاکترە, کە هەموو گلاونەتە گەندەڵیەوە, توانیویەتی وەك سانەرز گەنجان بۆ خۆی ڕابکێشێت و ببێتە هێوایەك بۆ دادپەروەری لە وڵاتدا.
پەیمانگای ئیفۆب فودسیال ڕاپرسیەکی ئەنجامدا دەرکەوت میلنشۆن لە ڕوی جەماوەرییەوە لە پێش هەموو سیاسییەکانەوەیە , ئەگەر بگاتە خولی دووەم ئەوا لێیان دەباتەوە تەنانەت ئەگەر ئیمانوێل ماکرۆنیش پشبڕکێی بکات.
میلنشۆن لە ئێستادا سەنتەری چەپی ڕیشەییە لە وڵات, تارماییەکەی هەموو پارێزەرانی سستەمی دەسەڵات و سەرمایەداری ناو خۆو دەرەوەی ترساندووە.

میلنشۆن دەیەوێت چی بکات؟
میلنشۆن لە ڕێگای بەرنامەکەیەوە, دەیەوێت لە بواری دیموکراسی , دادپەروەری کۆمەڵایەتی, ژینگە پارێزی و ئاشتی جیهانی کۆمەڵێك گۆڕانکاری بکات, گرنگترینیان بریتین لە کۆتایی هێنان بە دیاردەی بێلانەیی و چارەسەری پزیشکی و ژیانی شەرافەتمەندانە بۆیان ,دیاریکردنی شەکەت بوون وەك نەخۆشیەکی کارکردن, دەرنەکردنی کرێکاران لەسەر کار, کەمکردنەوەی موچەی بەرپرسان, خانەنشینی بە موچەی تەواو, زیادی کردنی لانی کەمی کرێ بۆ 1326 ئیرۆ کە 16% زیاترە لە پشوو, و کەمکردنەوەی تەمەنی خانەنشینی بۆ 60 ساڵی, بنەبڕکردنی بێکاری و پشتیوانی کەرتی پەروەردەی گشتی و خوێندن بە خۆایی و هاوکاری قوتابیان لە قۆناغی خوێندنی زانکۆ, کەمکردنەوەی سەعاتی کار لە 35 کاتژمێرەوە بۆ 32 کاتژمێر لە هەفتەدا, سەپاندنی باجی 90% بەسەر ئەوانەی داهاتیان لە 33 هەزار ئیرۆ زیاترە لە مانگێکدا.

به گشتیکردنی کەرتی کارەباو راگرتنی دروستکردنی وەستگەی ئەتۆمی نوێ و کۆتایی بەکار هێنانی لە ساڵی 2050 , بە گشتیکردنەوەی کەرتەکانی فرۆکەوانی و پەیوەندی و دروست کردنی بانکێکی زەبلاحی حکومی.

دەرچون لە پەیمانی ناتۆو چاکسازی یەکێتی ئەورووپا ئەگەر نا هەنگاو نان بەرەو فرێکست لە رێگای راپرسیەوە وەك بەریتانیا, کشانەوە لە پەیمانامەی بازاڕی ئازاد, کۆتایی هێنان بە قەناغی کۆماری پێنج, وڵات بەرەو قەناغی کۆماری 6 ببات, واتا ئەوەی دیگۆڵ تێکی دا, ئەو راستی بکاتەوە,دەسەڵاتی زیاتر بدات بە پەرلەمان لە رێگای گۆڕینی سستەمی نیمچە سەرۆکایەتی وڵات بۆ پەرلەمانی و ئەنجامدانی هەڵبژاردن بە پێی یاسای رێژەیی یەك بازنەیی لە وڵات, گەڵانەوە بۆ دیموکراسی راستەوخۆو هەڵگرتنی روحی پەیامەکانی کۆمۆنەی پاریس, دابەزاندنی تەمەنی دەنگدان بۆ 16 ساڵ .
"" کۆماری پێنجەم لە 5 ئۆکتۆبەری 1958 بنیات نرا لە سەر بنچینەی گۆڕینی سستەمی سیاسی وڵات لە پەرلەمانیەوە بۆ نیمچە سەرۆکایەتی لە لایەن دیگۆڵەوە "(کۆماری یەکەم 1792-1804- کۆماری دووەم 1848-1852 , کۆماری سێیەم 1870-1940, کۆماری چوارەم 1946-1958) "".

تارماییە سورەکە
بەهۆی ئەوەی هەردوو حیزبی دەسەڵات لە 59 ساڵی رابردوو لە سەردەمی دامەزراندنی کۆماری پێنجەوە, لە ئۆکتۆبەری 1958ەوە , دوای ئەوەی لە هەڵبژاردنی نۆقەمبەری ئەوساڵە پارتە راستەکان سەرکەوتنی گەورەیان تۆمار کرد, بۆ یەکەم جارە لەم ئاستە نا جەماوەریەدا دەبن, کە تەنها نزیك 25%ی دەنگدەرانیان لە پشتە, پارتی سۆسیالست لە ساڵی 1967 ەوە یەکێکە لە دوو هێزە سەرەکییەکەی وڵات, لە 12ی مارسی 1967ەوە سەرکردایەتی چەپی لە حیزبی شیوعی وەرگرتەوە , کە پێشتر ئەو حیزبە لە ساڵی 1945 نەك سەرکردایەتی چەپی دەکرد, بگرە بە هێنانی 26,1%ی دەنگەکان بووە پارتی یەکەمی وڵات , ئێستا بەهۆی ململانێی ناوخۆیی و پشتیوانی نەکردن لە کاندیدی حیزب لە لایەن باڵی راستی دەستێیشتوی ناو حیزبەوە, سیاسەتی سك گوشینی هێلاند, هیچکات وەك ئێستا بەم ئەندازەیە لە قەیراندا نەبوونە.
هاوکات پاشە کشەی چەپ و راستی ناوەند بە هۆی بڵاوبونەوەی گەندەڵی لە ناو توێژی دەسەڵاتدار, نەك لە بەرامبەر ناەزایی خەڵك خۆیان چاك نەکرد بگرە فیێن بە کۆمەڵك گەندەڵییەوە بەشداری پێشبڕکێکە دەکات وەك نوێنەری راستی نەرێتی, سۆسیالستەکانیش بە دوو

کاندیدەوە بەشداری دەکەن, هامون بە سیاسەتی جیا لە دەسەڵاتدارانی ناو حیزب, ماکرۆنیش بەناوی سەربەخۆ و نە چەپ و راست ەوە بەشدارن, لە بەرامبەر ئەمانەدا کاندیدانی دەرەوەی سستەم لە پشەوەن بە تایبەت لۆبان و میلنشۆن , بە تایبەت ئەوکاتەی میلینشۆن بە بەرنامەیەك کۆرقی دەنگدەرانی سەرکەوت, دەسەڵاتداران بەهۆی نەهاتنەوەی بەرنامەی هەبژاردنەکەی لەگەڵ بەرژەوەندیەکانیان کەوتنە هاوار.

هەموو پارێزەرانی سستەمی کۆن و کۆمارە نا دیموکراتیکەکەی 5 کۆبونەتەوە, بۆ ئەوەی رێگری لەو گۆڕانکاریانە بکەن کە لە گەڵ ویستی کرێکارە یاخیەکانی پاریس و لاوە ئازادیخوازەکانی بۆدارانی شەودا یەك دەگرێتەوە.
سستەمە سیاسیەکەی فەرەنسا وەك ئەو کەوڵە رزیوەی لێهاتووە, هەر رۆژەی لە لایەکەوە دەدڕێت و ناشرینیەکانی دیوی ناوەوەی دەردەکەوێت, بەرز بونەوەی رۆژەی بێکاری بۆ ئاستی 10% بەتایبەت لە ریزی تووژی لاوان و بەرینبونەوەی نا یەکسانی لە نێوان 99%ی کۆمەگا و 1%ی کۆمەگا, سستەمی سەقەتی هەبژاردن و مایە پوچی دیموکراسی نوێنەرایەتی, گەندەڵی سیاسەتمەداران, درۆژە کۆشانی قەیرانی ئابوری , هەموو ئەمانە وایان کرد, ئەلتەرناتیفی سیاسی بۆ سستەم ببێتە خواستی زۆرینە, بە شێوەیەك پارتە دەسەڵاتدارەکانی 46 ساڵی رابردوو, لە هەبژاردنەکەی 23ی ئەبرێلدا , تەنها نزیك 25%ی دەنگەکان دەهێننەوە, گۆڕانکاریەکان بەشێوەیەکە بۆرجوازی فەرەنسا حەسرەت بۆ نەخشەی سیاسی تازەی ئیسپانیای دراوسێی بخوازێت, لەم نێوەدا ئەگەر تا مانگێك لەمەوپێش تارمایە سورەکە بای هەبژاردن نەیهێنابێتە سەر ئاسمانی پاریسی شاری روناکی, ئەوا ئەمڕۆ تارمایەکە دەرکەوتووە هەموو وەك گایەکە لێی دەوێنەوە, لە هەموو لایەکەوە پەلامارەکە دەستی پێکردووە تا گەیشتێتە ئاستی نەیارانی دوێنێ ململانێی خۆیان کۆتایی پێ بهێنن بۆ ئەوەی یەکگرتووانە قۆچ لە سورەکە بدەن .
هەرچەندە ئەوەی رونە کە بۆرجوازی فەرەنسی مایەپوچی سیاسیە هیچی تازەی نییە پێشکەشی بکات بۆ خۆرزگار کردن و پاراستنی دەسەڵات, بۆیە لە ئەرشیفە کۆنەکاندا بەدوای دەستەواژە سیاسییەکاندا دەگەڕێت تا لە تارمایە سورەکە بیانترسێنێت.

ئەوی رونە لۆبی دارایی و سەرمایەدارانی وڵات بۆدەنگ نابێت وا بە سانایی لاوان و خانەنشینان و کرێکاران و ... لە دەوری بەرنامەیەکی چەپ کۆببنەوەو بە پێکەنینەوە چەپڵە بۆ گۆڕانکاری لێبدەن.

ئەو رەنگە سورەی ئاسمانی پاریس, تەواوی بۆرژوازی لە بزنسمانەکان و بانکەکانی راچەکاند, ئەمڕۆ چەپ بە رەنگی شینیشەوە بۆیان بۆتە دڵو لەبەر چاوی ئەوان هەر سور دەخوێنێتەوە, لە ئەرشیفەکانی رابردووەوە بەدوای دەستەواژەکاندا دەگەڕێن تا هانی خەڵك بدەن وەك خۆیان لێی بەوێنەوە.
هەرچەندە راگەیاندنی راستگەراکان دان بەوەدا دەنێن میلنشۆن کارزمای رازیکردنی هەیە و ویقاری زیاترە لە کاندیدەکانی ئەوان, وەلێ بە هەموو توانایەکیانەوە هەوڵی ناوزڕاندنی دەدەن و تانەی سیاسی لێدەدەن.
سەرمایەداری دەسەڵاتداری فەرەنسی ئەمڕۆ لە ناخۆشترین کاتەکانیدایە, نیوسەدە زیاترە فەرەنسا هەبژاردنی وا پێ لە کێشەی بێ سەرمایەداری بەخۆوە نەبینیوە, پارتەکانی بەرەو شکست دەڕۆن, بۆیە لە هەوڵدان لە ڕێگای فیێن راستی-پارێزگاری تاتشەری, ماکرۆن نزیك لە خەتی سێ (بلۆر-کلنتۆن) متمانە بە خۆیان بگەڕێننەوە, بۆ ئەم مەبەستەش دەست لە هیچ ناپارێزن, تا لایەنەکانی بەرامبەر بە تایبەت میلنشۆن تێك بشکێنن, کە 9 ساڵ لەمەوبەر وەزیری پارتەکەی خۆیان بوو.

بۆیە سەرمایەدارانی وڵات کەوتونەتە دژایەتی راستەوخۆی میلنشۆن, با چەند نموونەیەکی بچووك لەو پەلامارانە ببینین, ڕۆژامەی لۆفیغارۆ کە بەڕێوەبەری کۆمپانیای داسۆ بۆ دروستکردنی فڕۆکە خاوەنێتی , 4 لاپەڕەی بۆ دژایەتی میلنشۆن تەرخانکردووەو ستایشی فیێن دەکات , ڕۆژنامەکە بە شۆشگێڕی ئەمەریکای لاتینی ناوی دەبات و رایدەگەیەنێت ناوبراو دەیەوێت خەرجی گشتی بە ڕێژەی 270 ملیار دۆلار زیاد بکات وە 120 ملیار دۆلار باج زیاد بکات, وە ئەوانەی داهاتیان لە 400 هەزار دۆلار زیاترە لە ساڵدا پارەکەیان لە گیرفان دەربکات, ڕۆژنامەکە ئەمە بە مەترسی دەزانێت, لە شوێنکی دیکە بە مەترسی خاوەندی پێژەی بێ تێکدانی فەرەنسا ناوی دەبات.

هەرچی ڕۆژنامەی ێ ستریت جورناڵە رایگەیاند راستە جیهان دەترسێت لە دەرچونی لێبان, وەلێ میلنشۆنیش مەترسیدارە, کەچی ڕۆژنامەی لۆمۆند بە مەترسیداری فەرەنسای نوێ ناوی دەبات, وەلێ ڕۆژنامەی لیزا ئیکۆ بە سەرچاوەی فەرەنسای نوێ ناوزەدی دەکات.
هاوکات فیێن بەرنامەی ئابووری میلنشۆنی بە بەرنامەی دەسەڵاتی کۆمۆنیستی ناوبرد, فیێن لە دوا وتەیدا داوای یەکێتی کرد لە بەرامبەر هەڕەشەی شیوعیەت کە میلانشۆن نوێنەرایەتی دەکات.
هاوکات فرانسۆ هۆلەندی سەرۆك کۆمار کە پشتیوانی لە ماکرۆن دەکات,

دوای زیادبوونی پشتیوانی لە میلنشن وتی((هەمەتی هەبژاردن بۆنی ناخۆشی لێ دێت)), لە کاتێکدا هێشتا میلنشینی بە مەترسیتر لە لێبان زانی, ئەمەش بەهۆی ئەوەی هەمەتی هەبژاردن بەرەو پێچەوانەی ئاراستەی بەرژەوەندی دەزگای سیاسی چینی باڵادەست دەوات لە وڵات.
ماکرۆنیش پێی وایە میلنشن (مەترسیدارە), هەموو ئەمانە بۆ خەڵکی روون ناکەنەوە ترسناکی میلنشن لە بەرنامەکەیەتی کە تەنها بۆنی دادپەروەری کۆمەڵایەتی و ژینگەیەکی پاکی لێ دێت, یاخود لە رەخنە گرتە ئامێزە جەرگبڕەکانیوەیەتی , یاخود لەوەدایە, قۆناغ بە قۆناغ سیاسەت لە وڵاتدا سورتر دەبێتەوە.

دوای هەبژاردن چی بکرێت ؟

یەك شەمە 23ی ئەبرێل, 47 ملیۆن فەرەنسی لە رۆگای 67 هەزار سندوقی دەنگدانەوە دەنگە دەن, 4 کاندید پشبڕکیانە بۆ پلە بەندی یەکەم و دووەم , لەم نۆەدا ئەگەر ئەنجامی میلنشن دەرچوون بێت , بێشك کاریگەری لەسەر هەبژاردنەکانی داهاتووی بەریتانیا دادەنێت, وەکو ئیندیبیندت رایگەیاند ئەگەر سەرکردەکانی پارتی کرێکاران کشە بۆ جیمی کۆربین دروست نەکەن , ئەوا کۆربین پارتی کرێکاران بەرەو سەرکەوتن دەبات, ئەگەریش نا وەك هامونی لێدەکەن.

لەم هەبژاردنەی فەرەنسا پشبینی دەکرێت چەپی ریشەیی 30% بۆ 33%ی دەنگەکان بەدەست بخات, لە دوای مۆریس تۆرێزەوە (1900-1964) سەرکردەیی بەناو بانگی حیزبی شیوعی فەرەنسی , چەپی فەرەنسا, سەرکردەی کارزمایی وەك میلنشنی تێدا هەنەکەوتووە .
بەهۆی سیاسەتی تەقەشوفی ئابوری حکومەتی هۆلاندەوە, بە تایبەتی دوای جێبەجێنەکردنی بەڵێنەکانی لە سەپاندنی باجی زیاتر بەسەر داهات زۆرەکان و هەموارکردنەوەی یاسای کار , دەنگدەرانی پارتەکەی وەك پشوتر لە یۆنان لە حالەتی پاسك بەرەو سیریزا و ئیسپانیا لە حالەتی سۆسیالستی کرێکاری بەرەو پێدیمۆس رێشتن هەروەها ئەمەریکا لە حالەتی بیرنەر ساندەرز, ئەمەو پشبینی دەکرێت دەنگدەرانی زیاتری هامون و کاندیدە چەپەکانی دی ,لە دوا چرکەکاندا بەرەو میلنشن بۆن و دەنگی زیاتر بهێنێتەوە, دەنگدەرانی لە کۆتادا لەسەر بنچینەی دەنگدانی بە بەرهەم دەنگ بە میلنشن بدەن, چونکە تازە هامون فریای ململانێی گەورەکان ناکەوێت .

راپرسییەکان زەحمەتە وەك ئەوەی هەیە بیپکێت, بەهۆی زۆری ژمارەی ئەوانەی خۆیان یەکلا نەکردۆتەوە, پەلاماری سەربازییەکەی پاریس کە

هەمیشە داعش و ئیسلامییەکان تەواوکەری باڵی راستی فاشیزم بوونە , بەشداری گەنجان بۆ یەکەمجار لە دەنگدان و هەڵەی راپرسییەکانی ئەمەریکا و بەریتانیا لەوە پێش.

لە کاتی دەرنەچووندا, پێویستە کەمپەینی فەرەنسایی یاخی بە یەکگرتووانە بەردەوام بێت , کەمپەیی میلیۆن تەنها کەمپەینی هەڵبژاردنی سەرۆك کۆماری نەبێت,, تەنانەت بە کۆکردنەوەی گروپەکانی دی ئەوانەی ئێستا لە دەرەوەن یان کاندیدیان هەیە, لە دەوری خۆی کۆبکاتەوەو درێژەی پێ بدرێت , کە لە ئێستادا 423,627 ئەندامی هەیە, لە فەرەنسای ئێستادا نزیك دوو لەسەر سێی هاووڵاتیانی فەرەنسا باوەڕیان وایە ململانێی چینایەتی راستییەکی ڕۆژانەیە, ئەمەش 20%ی زیاترە لە ئایار و یانی 1968ی فەرەنسا کە لە جەرگەی ڕاپەڕینی بەهاری 1968 قوتابیاندا بوو, بۆیە زەمینەی گەشەی زیاتری چەپ لە هەموو کات زیاتر لە بارە , ئەمەو لێبان بەشێك لەبەرنامەی ئابوری چەپەکانی کردۆتە بەرنامەی خۆی, بۆیە بەشێك لە چینی کرێکاری فەرەنسی دەنگی پێ دەدەن, پێویستە کار بۆ ئەوە بکرێت دەنگەکانی لێوەربگرترێتەوە.
هەمەتی هەڵبژاردنی فەرەنسا سەلماندی, چەپ لە هەموو کات و شوێنێك لەم جیهانە , بۆی هەیە لەماوەی کورتدا بەرەو دەسەڵات هەنگاو بنێت, چونکە تاکە لایەنە ئەلتەرناتیفی بۆ سەرمایەداری پێییە.

لە کۆتادا دەڵێین فەرەنسا یانان نییە ,یانانێك خاوەند 10,955,000 دانیشتوانە, ئابوورییەکی قەیراناوی قەرزاری زیاتر لە کۆی بەرهەمی نەتەوەیی وڵات, بەرهەمی نەتەوەییەکەی 193 ملیار دۆلار و 100 ملیۆن دۆلارە, هەرچەندە خاوەند پارتێکی بەهێزی وەك سیریزا بوو بە تەنها 35,46%ی دەنگەکان و 145 کورسی لە کۆی 300 کورسی پەرلەمانی یانانی بەدەست هێنا,وەلێ فەرەنسا خاوەند 66,991,000 ملیۆن دانیشتوان و ئابوورییەکی 2 ترلیۆن دۆلاری و420ملیار دۆلار و 440 ملیۆن دۆلارییە, هەرچەندە َ پارتە پشتیوانکەرەکانی میلیۆن تەنها لە کۆی 577 کورسی پەرلەمان خاوەند 10 کورسین, بۆیە بە دەرچوونی میلیۆن 10 یانانی دیکە زیاد دەکات , کە کاریگەری لە سەر دەیان وڵاتی دیکەی فەرەنسی زمان هەیە و تەکانی گەورە بە شێشە سورەکان لە جیهان دەدات.

زەهراء لە ژێر سایەی ژەمی هەشبەردا … ژگار عومەر

زەهراء کەرپەیەکی نە مانگان بووە کە باوکی لەم نەمانگەی ئابردوو هەرجارێك گریابێت دەستی لە وەشاندووە ، باوکی زەهراء موعتاد و گیردەی مادە هەشبەرەکان ببوو ، سەرئەنجام لەش ولاری زەهراء چیتر بەرگەی لەدان ونوقرچی نەگرت و ١٢ژی پێنج شەمە ٢٠ی نیسانی ٢٠١٧ گیانی لە دەست دا . دکتۆرەکانی نەخۆشخانەکە ؛ لە شەهادەی وەفاتی ئەم پەپولەیە هیچ ئاماژەیەك بە ئۆشکەنجە دانی ناکەن و وەك مردنەکی سروشتی لە قەڵەمی دەدەن !
دوو هەفتەیەکیش لەمووبەر ، لەپایتەختی عێراق دوو منالی تر لە دەخەکی تەندروستی زۆر خراپدا گەیەنرانە نەخۆشخانەو کە ئەمانیش قوربانی دەستی ئۆشکەنجە دانی باوکە موعتادەکەیان بوون ، هەفتەیەکیش لەمووبەر لە کوردستان لە نەخۆشخانەیەك منالێك گیانی لە دەست دا و منالەکیتر دەستە بچوکەکەیان بەیەوە بە هەی موعتاد بوونی نەخۆشخانەو کارمەندەکان بە(بە بەها بوونی مرۆڤ و گیردە بوون بە پرەنسیبی " ئیهمالی ")

ژانە ؛ هەواڵە ئۆشکەنجە دانی منال ، فڕە دان وخنکاندنی کەرپەی تازە لە دایك بوو لە زاخۆ تا فاو دووبارە دەبێتەوە ، لە کاردانەوەشدا کەمەگە هەروەکو ئاهاتنەك لە باشترین حاڵەتەکاندا قیدیەی ئۆشکەنجە دان و ئامارو دەقی رووداوەکان لە فەیس بووك شێر دەکات و کەمەك ویژدانی ئاسودە دەکا . لەرە پرسیارەکە دەبە ئەوبەست ئەمە لە چ دەخیەك دەژین یان لە چ عێراقەك بە (کوردستانیشەوە) دەژین ؟ وەڵامی ئەو پرسیارە ئاسان نییە ، بە تایبەتی ئەگەر لە توانادا نەبێت دەخی مرۆیی و کەمەایەتی بە دابەاوی لە دەخی سیاسی جیابکەینەوە .

زۆر لە سیاسەتمەدارانی عێراق و کوردستان ، پەیان خۆش نییە بگەیتەوە سەر ئەو دەخانەی کە ئەوانی هەنایە سەرحوکم ، ئەوان " موعتادن " بە دووبارە نووسینەوەی مێژووی هاتنەسەرکاریان وەکو خولی پێشنگدار لە دروست کردنی دونیای عێراق و کوردستانی دوای سەدام حوسێن . ئەوان حەز ناکەن کەس بە بیریان بهێنێتەوە کە جەنگی کەنداوی دووەم و ئاپەرین ، جەنگی ئەمریکاو هەڤە ئیمپریالیەکانیتر لە ٢٠٠٣ ئەوانی هەنایە سەر دەسەات ، ئەوەی ئەوانی جێگیرکرد لە دەسەاتی سیاسی جەنگکی پێ لە تاوانکاری ئیمپریالیستانە بوو کە

تەنیا مەبەستی وێران کردنی کۆمەڵگەو سینەوەی هەموو نوزەیەك بوو لە پێکهاتەی سیستەمی بەڕێوەبردنی وڵات کەبەهەر جۆرێك وهەیەك بووبێت لە خزمەتی هاوڵاتیانی ئەو ناوچەیە بوو، کە مەبەست لێرە کارتی تەندروستی و بەشێك لە کایە خزمەتگوزاریەکانی دەوڵەت بوو . بەڵام، کام جەنگ هەبووە ئەمریکا تیا بەشداربووبێت چ لە وڵاتانی چ لە دوای تەواو بوونی ئایندیەکی باشتر دروست بووبێت ؟ ئەویان با کوردە ناسیونالیستە پێ ئەمریکیەکان- یان شیعە پێ ئەمریکی و ئێرانیەکان وەڵام بدەنەوە . بەڵام مادلین ئەلبرایت ٢٠ ساڵێك لەمەوبەر بە ئەخلاقێکی زۆرشەفافانە وەڵامی ئەوپرسیارەی داوە ؛ کاتێك ڕۆژنامەنووسەکان لێیان پرسی ڕات چییە لەسەر ئەوەی لەبەر درێژەی گەمارۆی ئابوری ڕۆژانە ٥٠٠ منداڵ لە عێراق دەمرێت ؟ ئەو ووتی ؛ ئەوە ئەو نرخێیە دەبە بیدەین بە ئازادی ! بەڵام ، خۆ ئەو تاقە کەس نییە گوفتارو ڕەفتاری هەبووە لە سەر ژیانی منداڵانی عێراق !

بە پێی هەندە سەرچاوەی میدیاو چاودێرە ئابوری و سیاسیەکان ، دوو ساڵێك لەمەوبەر لەبیەکانی ئێران لە نەو پەرلەمانی عێراقی فشاری زۆریان هێنا بە دەرکردنی بڕیارێك لە پەرلەمانی عێراق، بەناو بە " بەرژەوەندی " منداڵانی عێراق بە بەخشینی پارەیەکی مانگانە بە منداڵانی قەناغی سەرەتایی . ئەم فشارە هاوکات بوو لەگەڵ جەبەجێ کردنی سەفقەیەکی تری دابینی کردنی خواردەمەنی منداڵان (چبس و کێك ونوقڵ) لەلایەن کەمپانیاکانی ئێران بە قوتابخانەکانی قەناغی سەرەتایی لە خوارو ناوەراستی عێراق ئەم سەفقەیە سودی بە ئەژماری دەخستە گیرفانی مفتەخۆرانی هەردوولا لەسەر حیساب کردنی منداڵ تەنیا وەکو بەکاربەرو بەرخۆرێك نەك وەکو بە تواناترین توێژی کۆمەڵگە کە پێویستی بە کەمەکی خێزان وبەرپرسیاریەتی دەوڵەتە!
لە ساڵی ٢٠١٦ هەر سەبارە دەست ڕێیشتووەکانی ئێران لە عێراق بە ناوی ئاین و پارێزگاری لە پاکی کۆمەڵگە لە ڕێگای یاساوە ویستیان مەی نۆشی و مەی فرۆشتن لە عێراق قەدەغە بکەن . بەڵام ، میدیاو ڕای گشتی لە عێراق دەریخست کە ئەوانەی بە دوای ئەم هەوڵەوە بوون بریتی بوون لەوانەی کە ڕای گشتی بەوە تاوانباری دەکردن کە ڕێکخەری بازرگانی مادەهۆشبەرەکانن لە نێوان عێراق و ئێران !

بەڕێوەبەری پۆلیسی بەسرە (عبدالكريم المياحي) لە لێدوانێکی بە سایتی المۆنیتەر، بە درشتی دەتەوە سەر ئەم باسەو ئەو دەڵێ :- ((ئەمە لە توانامانداە نییە ئەو کەسە گرنگانە دەستگیربکەین کە لە پشتی مافیاکانی ترافیکی مادە هۆشبەرەکانن لە نێوان عێراق و

ئەران ، ئەم تەنیا دەتوانین کەسێك بگرین کە بەکارهێنانی مادە هۆشبەرەکانی لەسەرساغ بووبێتەوە، یان هەندە کەسی نوێندگیرو دەگەڵ بگرین کە فرۆشیارە یان دەیگێنێتە دەستی کریارە سادەکان. لە بارەی فراوان بوونی ئەم دیاردەیەش بەهۆی بەرپرسیاری پۆلیسی بەسەر دەیان هێزی بەکارهێنەران بە بڕاوردی ساڵی ٢٠١٦ لە گەڵ ساڵی ٢٠١٥ دەبینین هێزەکە لە (٣٠٠%) زیادی کردووە، ئەمە لە ساڵی ٢٠١٥ دا (٢٦١) کەسی بەکارهێنەرمان دەستگیر کرد ، بەڵام ئەو ژمارەیە تەنیا لە هەشت مانگی یەکەمی ساڵی ٢٠١٦ فەی بە (٧٨٠) کەس !))

هەر لە پەیوەند بە گۆشەی ئەم بزنسە لە بەسەر هێزنامەی (the guardian) ی بەریتانی لە هێزی ١٦ ئابی ٢٠١٦ ڕاپۆرتکی تێروتەسەلی لەمبارەیەوە باوکردەوە ، کە لەم ڕاپۆرتە قسەی یەکێك لە قاچاغچیەکانی مادە هۆشبەرەکان زێر جێگای سەرنج کاتێك دەڵێت "ئێستا کەس قاچاغچێتی نەوت ناکا، ئێستا کریستال (جۆرێك لەمادەی هۆشبەر) نەوتی تازەیە " . لە بەسەە ، لەو شارەی زهراء ی نەمانگی بە دەستی باوکەکی کریستاڵ کۆش کوژرا، زۆربەی بەکارهێنەران وموعتادەکان بریتین لەگەنجان و پیاوانی تەمەن نەوان ١٨ بە ٤٥ ساڵی ، کە بریتین لە بەکارو دانیشتووی گەرەکە هەژارنشینەکان . لەبەسەر مەی قەدەغەیە ، ئەم قەدەغە کردنە نرخەکەی گران کردووە ، لە بڕامبەردا یەك گرام کریستاڵ نرخەکەی ٢٠ هەزار دیناری عێراقیە کە بە ماوەی هێزێکی تەواو بە هەش وسەرخۆشت دەکا .
ئەم تراژیدیا مرۆییە لە ئێستای عێراقدا دەگوزەرێ، بەر لەهەموو شتێك بەروبوم و دیاری شەهید یەك لە دوای یەکەکان کە بەناوی هێنانی (دیموکراسی) قەسابخانەیەکی هەمیشەییان لە عێراق جێگیر کرد.کە قەسابەکان جارێك جارج بۆش و بلێر ، جارێك عەمامە لەسەرێکی ئاینیە کە دیاوە کەمەگەر بگەڕێتەوە بە قازانجی تلیاك، جارێکیان قات لەبەرێکی حوکمانی کوردە کە دیاوە کەرتی گشتی تەندروستی هەراج و هەرزان بکات شەقڵك لە ئایندەی هەموان بدات بە تایبەتی دایکان ومنانی کەم دەرامەت.

ئەم قەسابخانەیە زێر دەەقترە بە ژیان و تەندروستی ئایندەی منان لەم ووڵاتە لە چاو بە تەمەنکان ؛ هێکخراوی یونسێف لە هێزی منان لەم ساڵدا ووتی (٥.٣) ملیۆن منان لە سەرتاپای عێراق لە زۆربەی مافە سەرەتاییەکانیان بە بەشکراوان . ئەم ژمارەیە کە ئاوی لێدەداتەوە ؟
بە دنیایی هیچ حوکمرانێکی عێراق بە کوردستانیشەوە ئاوی لە ناداتەوە ، قەناغی دوای ٢٠٠٣ بریتیە لە جەند میتەدێك و ئەجەندەی

نامرۆقانەو مانیفێستی سودپەرستی ترسناك کە کورت دەبێتەوە لە:- چیت پێ دەکرێ بیکا بە قازانج بە تاکانی . چیت پێدەکرێ بیکا بە بەها کردنی زیاتری ژیان ومرۆڤ و روبارو ئاسمان . ئاو ئاودیو کە . گورچیلە بکڕو بفرۆشە . مەعاشی خەڵك و سەرچاوەی بژێویان بدزە . دەرمانی خراپ بهێنەو چاوی نەخۆشانی پێ کوێر بکە . مەی قەدەغە بکە و کریستاڵ بهێنە . پێپولێیکی ئۆشکەنجەدراوی نە مانگی شەهادەی وەفاتکەی تەزویر بکە نەبادا دیاردەی تلیاك و کریستاڵ کۆشۆ پێ تاونبار بکرێ . ژەمەکی فول هۆشبەر دامەزرێنە، دەستکی لەسەر ئایدیۆلۆژیاکانی ناسیۆنالیزم و دین و گۆوجاندن بە ،دەستکی لەسەر دەرۆقی ئیمپریالیانەی ئەلبرایت بە !

داهێنان تێراندنە … بەختیار محەمەد

هەمیشە داهێنان عەقڵیەتی باوی کۆمەڵگە لە خۆی دەتێرێنێ (ئەمە سیفەتێکی جەوهەریی داهێنانە). هەبەتە ئەم عەقڵیەتە خاوەنی زمان و بیرکردنەوەی خۆیەتی، خاوەنی کولتووری بەهێزی هەقەکاری مژووویی خۆیەتی؛ ئەم عەقڵیەتە خاوەنی بیر و باوەڕ و گوتاری ئایینە، خاوەنی داب و نەریتی کۆمەڵایەتی خۆیەتی، تەنانەت خاوەنی هێز و دەسەڵاتی سیاسی خۆشیەتی. لێرەوە هووبەووبوونەوەی ئەم عەقڵیەتە جۆرێکە لە سەرهەڵدێی هۆشبیریی و ئەخلاقیی و سیاسی و… تاد.

زۆربەی داهێنەرە هاستەقینە و جددییەکان لەگەڵ نەریت و باوەڕ و هەوشت و بەها باوەکانی کۆمەڵگەدا ناتەبا و ناکۆکن. لێرەوە ئەوان هەمیشە کۆمەڵگە لە خۆیان دەتێرێنن؛ ئەو تێراندنەی هەندێك جار دەگاتە هادەی دەرکردن و هاوەدوونان و کوشتنی داهێنەرەکە خۆی. دیارە سەرەتای داهێنان پرسەی گۆانکارییە: گۆان لە ناوەرۆك و لە فۆرمی شتەکان. بە نموونە: ئەمە بێ ئەدەبێکی نوێ پێویستمان بە فۆرم (زمان) و ناوەرۆکێکی نوێ هەیە. هەمان شتیش بۆ کۆمەڵگە (هەموو کایەکانی کۆمەڵگە) هاستە.

ئەوانەی گۆانکاریی (داهێنان) ئەنجام دەدەن، تاکەکانن؛ بەڵام

هەردەم بە پشتیوانیی کۆمەڵ داهێنان و گۆڕانکارییەکان بەدی دێن و بەرجەستە دەبن. بە نموونە: لە ڕووی سیاسییەوە (جەماوەر – خەڵك) پێویستە. لە ڕووی گۆڕانکاریی ئەدەبی و ڕۆشنبیریشەوە (لە پشت کەسی داهێنەردا) {خوێنەر = وەرگر = جەماوەر} پێویستە. ئاشکرایە هیچ ئەدەبێك لە دەرەوەی بوونی خوێنەر – جەماوەر بوونی نییە؛ هەروەك چۆن هیچ گۆڕانکارییەکی سیاسی و کۆمەڵایەتیش لە دەرەوەی پشتیوانیی و هێز و ویستی جەماوەر- خەڵکدا بوونی نییە و بەدی نایێ.

هەبەتە – وەك گوتمان – ئامانجی داهێنان خۆی لە خۆیدا گۆڕانکارییە: گۆڕانکاریی لە بونیادی شتەکان. پێناچێ بە بێ گۆڕانکاریی ڕاستەقینە لە بونیادی شتەکان، هیچ گۆڕانکارییەکی ڕاستەقینە لە فۆرمی شتەکانیش ڕوو بدا؛ تەنانەت لە ئەدەبیشدا (ڕۆشنبیرییشدا)، کە سەرەتا هەموو داهێنان و گۆڕانکارییەك لە زمان و لە فۆرمدا خۆی بەرجەستە دەکا، بە بێ گۆڕانکاریی لە بونیادی بیرکردنەوە و عەقڵیەتی ئەدەبی و شیعرییمان، گۆڕانکاریی لە فۆرم و لە زمانیش ڕوو نادا. ئەمە دەزانین پێوەندییەکی هەماهەنگی دیالیکتیکانە لە نێوان فۆرم و ناوەڕۆکی کارە مرۆییەکاندا هەیە. لێرەوە هیچ فۆرمێکی نوێ بە بێ ناوەڕۆکێکی نوێ لە دایك نابێ؛ هیچ ناوەڕۆکێکی نوێش بە بێ فۆرمێکی نوێ لە دایك نابێ. ئەمەش مەرجێکی گرنگی بە نەمریی مانەوەی شتەکانە (ئەدەب و ڕۆشنبیرییە).

شاکارە نەمرەکان هەم بە زمانێکی زیندوو نووسراون، هەم بە دەلالەت و واتای قووڵی زیندووش. ئەمە لەم شاکارانەدا هەم لە واتا دەگەڕێن (ناوەرۆك)، هەم لە چۆژیش (فۆرم). بەم شێوەیە ئەدەب (ڕۆشنبیریی زیندوو) خۆی لە حاڵەتی ئەبستراکت دوور دەخاتەوە. ئەمە پێمان وانییە ئەدەب لە ئەرکە مرۆڤایەتییەکان (نەك ئەرکە ئایدیۆلۆژییەکان) بە دوور بێ. هەبەتە ئەرکی مرۆیی و ئەرکی ئایدیۆلۆژیی دوو شتی لە یەکدی جودان؛ دەشێ ئەمەی دواییان لە خزمەتی ئەوەی یەکەمیاندا بێ، بەڵام ناکرێ ئەوەی یەکەمیان لە خزمەتی ئەوەی دووەمیاندا بێ. دیارە ئەم حاڵەتە لە هەموو سیستم و دیاردەیەکی تۆتالیتاریدا بەدی دەکەین: دیاردە و سیستمی سیاسی و فیکریی و کۆمەڵایەتی و ڕۆشنبیریی و … تاد. ئاشکرایە داهێنانیش دژی تۆتالیتاریزمە. دیارە (لە ئاستی سیاسیدا) تۆتالیتاریزم داهێنان نییە، بەڵام دیموکراسیزم (کە ئەنتی تۆتالیتاریزمە) داهێنانە. هەمیشە داینەمۆی داهێنان گۆڕان و گۆڕانکارییە؛ کەواتە تۆتالیتاریزم لە هەر ئاستێکدا بێ دژی داهێنان و گۆڕانکارییە. خ

لە خ□□ایی نییە، کە داھ□نان پ□ویستی بە ئازادییە؛ پ□ویستی بە بیر و □□حی ئازادە. داھ□نان بەرلەوەی پ□ویستی بە ژینگەی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئازاد ب□، پ□ویستی بە بیر و □□حی یاخی و ئازاد ھەیە.

بەختیار محەمەد

چ□ن بتوانی بەدیکتات□ری تورکیا ھەڵبژ□ردر□یت: بە ١٠ □□گە … و: ج□مال ح□م□د

Dr. Thoreau Redcrow دکت□ر ثوری□ □□دکر□
و: ج□مال ح□م□د

دیموکراسی تورکیا وەکوو گورگ ومەڕ□کی خ□□ەم□شی یان ل□ھاتووە دەنگ بدەن کە ب□ ئ□وارەخوانەکەیان چی ساز بکەن.
وا دیارە کەسەر□کی تورکی □ەجەب طیب ئەوردوغان خ□ی وەک دیکتات□ری تورکیا ھەڵبژاردوە تاسا□ی ٢٠٢٩. بەجیاوازیەکی زۆر کەم لەدەنگەکاندا ٥١-٤٩%. کەواتە ب□ سەرکردە ئ□تکراتەکانی تر کەھیوایان بەدووبارەکردنەوەی کارەکەی ھەیە- ئەوانەی کەھیلاکن بەدەست دەستوورە ب□زارەکەرو ک□ت وبەندە پیادەکراوەکانەوە- ئەمانە چەند ھەنگاو□کی بەسوودن کەئەو ناونی وت□ش ئەتوانی دوایان کەوی□.

١ــ کودەتایەکی سەربازیی لەدژی □ژ□مە تاک□ەوەکەی خ□ت سازبکەو ت□مەتەکەش بخەرە پا□ پیلانگ□□ی پیاوەدینیەکەی لەئەمریکا ئەژی(فەتحو□ا گو□ەن)، دوای ئەوەش ئەتوانی وەک بوونە بووکە□ەیەکی س□بەری ب□گانە ت□مەتباری بکەی. نیگەرانیش مەبە کەت□ ئەندامی ناتۆیت ومیوانداریی بنکەی سەربازیی ئەمریکی لەسەرخاکەکەت دەکەیت، چونکە زۆربەی زۆری لایەنگرە شۆتە گەورەکانت بەئاستەم ئەتوانن ووتەکانت وحەقیقەت لە□ جودابکەنەوە.
٢ــ تۆندوتیژی ناوگردبوونەوە قەرەبا□غیەکان بەکاربھ□نە لەدژی ئ□پ□زسی□نەکان ، وە والەتاقمەکانی ئەکەپەومەھەپە(بوزکورتلەرگون)

بکە کەپەلاماری ٥٠٠ نوسینەگەی هەدەپەبدەن لەهەموو باشوری ڕۆژئاوای تورکیادا(باکوری کوردستان)ی داگیرکراو
. ٣ـ گرتن وبەند کردنی نەرۆمی هاوسەرۆکەکانی پارتی هەدەپەی ئۆپۆزسیۆن، سەرۆاحەدین دەمرتاشی(کورد) وفیگەمەن یوکسەکداغی(تورک)، وەفرۆدانیان لەگەڵ چەندەها پەرلەمنتاری تر لەژووڕە ئینفرادیەکاندا. لەوەتەی کۆمەگەی نیودەوڵەتیی ڕۆی پێدایت کەسەرکردەی کوردی پەکەکە عەبدوڵا ئۆجەلان بفڕۆنیت وهەڵیبدەیتە دوورگەیەکەوە(وەکوو نیڵسن ماندێلا)، وە بەندی بکەیت لەساڵی ١٩٩٩ەوە، بەزەحمەت ئەوژمارەکەمەی تری بەندە سیاسیەکان تێبینی ئەکەن.

٤ـ بەکارهێنانی مەرسووی " باری لەناکاو"ێکی ساختە بۆ پاکتاوکردنی ١٠٠ هەزار فەرمانبەری حکومیی و بەندکردنی ٤٠٠٠٠ کەس لەنێوانیشیاندا ٢٧٠٠ لەسیاسیە کوردە لێکۆڵەکان و٤٤ پارێزگاری شارە کوردیە گەورەکان، وەداخستنی زیاتر لە ١٥٠ ڕۆژنامەوکەناڵی میدیایی، وەبەندکردنی ١٢٠ ڕۆژنامەنووس بەبێ دانیشتنی دادگایی، ئەگەر ئەم کارە بەشێوەیەکی دروست بکەیت، لەوانەیە شەرەفنامەیەکی بەرز لەلایەن – پەیامنێری بێ سنوور – بەدەستبهێنیت کەڕایان گەیاندوە تورکیا بووە بە مەزنترین بەندیخانەی ڕۆژنامەنووسە پڕۆفیشناڵەکان، لەجیهاندا.
٥ـ دەست بەسەراگرتنی شارەوانیەکانی باشوری خۆرهەڵاتی تورکیا(باکوری کوردستان)، ئەویش بەتەختکردنی تەواوەتیی شارەکوردیەکان(سور، جزیرە، نوسەیبین..هتد..)، وەدەربەدەرکردنی سەدەها هەزار کەس، دواییش موختارە پەیڕەوکەرەکانت دابمەزرێنیت کەسەرپشک بن لە ڕەشبگیرەکاندا، لەگەڵ ئەشکەنجەدان وئیعدامکردنی بەندکراوەکان. بەڵام بیریشت نەچێ کەهەندێ لەتەرمەکانیان بەئاشکرابەدوای ئوتۆمبیلەکاندا ڕابکێشیت، یان لاشەی ڕۆتیی ئافرەتەکان لەسەرشەقامەکان دوای لاقەکردنیان پیشانبدەیت. بیرت نەچێ تەقە لەسڤیلەکان بکە کەبەیداخە سپی یەکانیان بەرزکردۆتەوە، وەبەتانک گرتنی ڕۆی چوونەژرەوەی خەستەخانەکانیشت بیرنەچێ..

٦ـ ڕاگرتنی نزیکەی ١١٠٠٠ مامۆستا لەناوچە کوردیەکاندا وە قەدەغەکردنی ٢٣٠ ڕادیۆو کەناڵی تەلەفزیۆنی کەزیاتر لایەنگری کوردن، لەمانەش هەندێ کەناڵی تەلەفزیۆنی کەتەنها فلیمی کارتۆن بۆمناڵانی تیا بەخش ئەکرێت. ئەم تەکتیکە زۆرباش کاردەکات ئەگەر دەوڵەتێکی نیمچە ڕەگەزپەرست بەکاربخەیت، وە حوکمی خۆت لەسەر بنەمای خەیاڵی وەهمیی بنیات ئەنێی کەبەندە لەسەر ڕق وترس لە کەلتورە بیانی یەکانی تر بێ بەدەستهێنانی بەخشینێکی زیادە، دوای

ئەوە لەوانەیە بتوانی مشتومڕکی فیڕاوی پڕجادوو بکەیت بۆ بەدەنگکردنی بزوتنەوە شفرەکراوەفاشیستە تایبەت بەخۆکەت، ئەوساش لایەنگرە نەتەوەپەرستە شلوشۆاوەکان لەپیاوەتییدا باوەشت بۆ دەگرنەوە.
٧ــ خۆ پڕچانەوە لەکفنکی پڕکهاتەی کۆنەپەرستترین ئاینی فەندەمینتاڵیست وەکابەرەکانیشت بەئاتیستی گوناهکار تۆمەتباربکە، کەوا ئەمە یارمەتی لەیاریکردنت ئەدات بەفڕکردن لەجەماوەرە کۆنسڕڤەتیڤەکان، وەئەڕڕن کەوا تۆ تەنها کەسیت بتوانیت کەرامەتی (ژن) بپاریزیت لەڕڕگەی کۆنترڕڕکردنی بژاردەکانی ژیانیان وپڕشین لە شوێنەگشتیەکان. ئێستا، ئەگەرهەروەها کات بدەزیتەوە بۆ پڕچەککردنی داعش وەکو هەزکی بریکار لەدژی شڕڕشگڕڕەکانی ڕڕژاڤا، وەپاشانیش داعش چەند هەرشکی تیرڕیستی لەرەولەوێ بکاتە سەرمیللەتەکەت، کاتێ هەست بەنیگەرانی لەخەلیفە نوێیەکەیان بکەن، ئەمەیان چاکترە

٨ــ دۆنیا بوون لەوەی کە کەناڵە تەلەفزیۆنیە حکومیەکانی تورکیا بەشێوەیەکی بەرفراوان پشتگیری لەهەڵمەتی"بەهار" (ئەڤڕت)کەت دەکەن وە لە٩٠% ی پەخش ئەکەن. دوای هەمان ستراتیج بکەوە لەسەربڕدەگەورەکانی ڕیکلامکردن، وەهەروەها هەرسیاڵ میدیایەکی گرنگ لەدژتە، قەدەغەی بکە، ئەمە یارمەتی ئەوەت ئەدات کەتەنها هەڵمەتوانەکانی "بەهار" بتوانن دامودەزگاکانی دەوڵەت بەکاربهێنن وەگردبوونەوەگشتیەکان ڕڕکبخەن، ئەگەر دەنگدەرانی "نەخێر"(هاییر) هەوڵیاندا گردبوونەوە گشتیەکان پەکبخەن، کارەبایان لێببڕە، یان بەپڕلیسی دژەئاژاوە پەلاماری گردبونەوەکانیان بدە
٩ــ ملیارەها لەخەزێنەی نیشتمانی بدزەو پارەکە بەکاربهێنە بۆ دەستبەسەراگرتنی زۆربەی میکانیزمەی حوکمەت لەڕڕی دەوڵەتکی چەسپاوی قووڵەوە. ئەوکاتە پیشەسازیە سەرەکی یەکان ئەبێ پارە بدەنە خۆت وئەندامەدامەزرێنراوەکانی خۆزانەکەت، وەبەرتیلی پارتی ئاکەپەش بۆ ئەنجامدانی کاری بازرگانی لەووڵاتەکەتدا. بەمجۆرە و بەشێوەیەکی بنەڕەتی وەلەپشتی پەردەوە تۆ بوویتە دیکتاتۆر – یان ئەگەر پێت باشترە "سوڵتان" – وەئەم ڕیفراندۆمە ساختەیەش تەنها پیشاندانێکە لەپەنجەرەی بازاڕەکانی جلوبەرگدا.
١٠ــ ئەگەر لەبەسەرکەوتنی ئەم کۆسپە نشوستت هێنا، ئەوابەئاسانی دەستەی هەڵبژاردنەکان دەستنیشان بکەو وە وا لەچەند ملیۆن دەنگی ئۆپۆزسیۆن بکە، بزر ببن، یان سندوقی دەنگدانەکان بئاخنە، بەڵام بیرت بێتەوە کەناتەوێت ڕیفراندۆمەکە ناواقیعیانە بنوێنێت، وەادی کەمی ٥١% بیباتەوە، کەواتە زیادەڕڕیی مەکەو ڕادەی ٩٩% بدەیتەخۆت

هەروەکوو جارانی سەدام حوسێن.
کەواتە ئەمانە بوون رێگەکان، کاتێ ئەنجامیان ئەدەیت لەوانەیە لەسەرعەرشێکی ئاڵتونیی دانیشیت و کۆشکێکی ١٠٠٠ ژووریی لەئەنقەرە داگیربکەیت. کاتێ دنیا دەبیت کەتێ دیکتاتۆرێکی 'هەبژێردراو'یت بێ هەتاهەتایە. بەختێکی باش.

باشوری کوردستان لێ نێوان خۆنی بێ دۆ وێ ت بون و ئێگرکانی لێ دەست دانی خۆبووبار

هەرەم ئەردەڵانی.

ئەمێ ی کورد زۆر لێ مژێ خێ بات دەکێ ین لێ پێناو بێ دەست هێنانی مافی سەربەخۆی وبوونی قێ وارێ یێ کی سەربێ خۆی تایبەت بێ نەتەوێ بێ دەوڵەتکەمان بەڵام تائەمڕۆ نێ مان توانیوێ بگێ ین بەوخۆونەمان کێ ئۆیش بەهۆی ناکۆکی ناوخۆی خۆمان پاشان دەستی زلهێزەکان ودوژمنەکانمان بەتام پشتێ لێ م دەخێ ی ئەستادا یاری زانێ سیاسی نوێی خاوەن بیاری ڕاستێ قینێ بهێنینێ نێو گەمێ سیاسییەکانێ وێ و زۆر بەهەستیاریيەوێ یەوێ مامەڵێ لێ گەڵ بارودۆخێ چاوەڕوانکراو نەکراوێ کاندا بکێ ن بێ هێ موو پێش هاتێک پلان و بێ رنامێ ەڵێژی پتۆیان هەبێت بێ ئۆوێی لێ گێ ێ ڕەخسانی دەرفێتی گونجاو لێ باردا دەستۆوسان نێ بین ئێگەر بەم مەدەلێ قەبەسیاسی یێیی بەزراوێی ئەستاوێ بێتەمای دروست بونی دەوڵێت بین زۆرنزیکێ ئێ م ئێزمونێ فەشەڵێی پێکەموکورتییێی ئەستاش لێ دەست بدەین کێ ماوێی زیاتر لێ ٢٥ ساڵێ خەریکی دزین و بەهەدەردانی سامانی ئێم هەرەمەن بەناوی حکومەتی هەرەمەوێ ئەوانێی کێ دەهەڵی سواوی سێ ربێ خۆی دەکوتن و زوانای ریفراندەمان بەئاژەنن سەرەتا بابەن ریفراندەم بێ کردنەوێی پێ ڕەمان و شێ فافی داهاتی ئێ م وەاتێ و ئازادی ەادەربەین و یەکگرتنەوێی ئێ م دیو ئێودیوی دێگەڵێ

تەبای نەوان هەزە سیاسییەکانی هەرچوار پارچەی کوردستان بکەن ئاخر لە کۆی ئەم جیهانە دا شتی وا هە بوە تە نە توانیت نەومالی خەت یەک بخەیت و خەت گەورەترین بەربەست بیت لە سەر ڕێی دیموکراتی کە چی بەت و بە بااڵڕەی سەربەخۆی گوڵی میللەت پەکەیت لە ئێستادا ناوچەی ڕۆژهەاتی ناوەراست بە گەران کاری یەکی زەر وردو هە ستیاردا تێپە دەبەت زلهێزەکان خەریکی گەینی نەخشە ی ناوچە کەن لە سەر ئە ساسی بەرژەوەندی یە کانی خەیان جا کوردستانیش بەدەر نی یە لە و گەانکارییانە بەیە بە م سیاسی یانەی ئێستاوە و بەم جۆرە لە سیاسەت کردنەوە ناتوانین مافی سەربەخۆی بەدەست بهێنین ئەمەی کورد هەمیشە لە دەریایی سیاسەتدا مەلەوانەکی باش نەبوین بگرە هە میشە هەوەماندواوە نەخنکەین و بەس ئەم دەرفەتەی ئێستالە ناوچە کە دا هاتوەتە ئاراوە دەرفەتەکی زەرباش و لەبارە بەیە دەبەت نەهەین لە دەستمان بچەت هەمیشە سیاسەتی سیاسییەکانی ئەمە لەپەناوبەرژەوەندی خەیان بنەماەو هەزو حیزبەکانیاندا بوە نەک نەتەوەکەمان من دەپرسم سیاسی و دەم سپی یەکانی ئەمە تائێستا چەند لۆبی بەهەزی نەتەویتان دروستکردوە…؟پەیوەندی یە شەخسی وحیزبی یوکان تان باش چەند پایەیی ئابوری بونیاتنانی دەوەت داریتان بونیات ناوە …؟سیاسەتی نەوتی تان جوانە کواسوپایەکی بەهەزی نیشمانی …؟هەز و لیواو فەوجی فەان و فیسارتان جوانە کواسیاسەتی بازرگانی و بازا…؟کەمپانیا کانی حیزبتان جوانە کوا کارگە و پیشە سازیتان …؟پشک پشکەنە کانتان جوانە کوا یاساو پەرلە مان تان …؟ئەویش تان پیس کرد وەک پەرزی خەتان کوا کشتوکاە بەرهەم هەنانتان …؟میوەو سەوزەی تورکی ئێرانی تان نەش بەت کواسەزداری تان بە هاونیشتیمانیان …؟ زەربی سفرتان کردون کەواتە ئەوە تائێستانەتان توانی بەت هیچ یەکەک لەو پایانە بونیاد بنەن ئیترچ دەوەتەکمان بەدروست دەکەن …!!! بەهەکردنی ئاایەک دوژمنەکانتان هەنایە قسە …! ئەی ئەگەر باسی سەر بە خەیتان کرد چی رودەدات …؟ ئایا توانای ئەوەتان هە یە پەیان بەی ئیمە خەمان خاەن بەیاری خەمانین …! یان وەک بابەتی ئاباکە دەەن بمان بورن زەریان لە کردین …! جابەیە لە کەتایدا دەەم پیاوی باش بن ئە گەر کاری باشتان پە ناکرەت بەمان ژیانی نەتەویەک لەمە خراپتر مەکەن و نەهامەتی زیاتر مەهەنن بەسەری دا
.

یادی مامۆستای مرۆڤایەتی لێنینی هەمیشە زیندوو.. ئەحمەد رەجەب

لە 22 ی نیساندا، حزبە شیوعییەکان و گشت هێزەکانی چەپ و شۆڕشگێرو سەرتاپای مرۆڤایەتی پێشکەوتنخواز لە سەرانسەری جیهان رۆژی لەدایکبوونی بلیمەتی لێهاتوو و بە تواناو جۆشدەری خەبات و تێکۆشانی چینی زەحمەتکێش و کرێکاران دژ بە ئیمپریالیزم و سەرمایەداری و کۆلاکی خاوەن موڵك و دەرەبەگ و مامۆستای بێ هاوتای مرۆڤایەتی و شیوعی و هێزە چەپەکانی جیهان بەرز رائەگرن.
بەڵی، فلادیمیر ئیلیانۆڤ {لێنین} لە 22 نیسانی 1870 چاوی بە ژیان هەڵهێناوەو، هەموو ساڵێك شیوعی و چەپەکانی دونیا لەو رۆژەدا یادی ئەو کەڵە پیاوە بلیمەتە ئەکەنەوە.

لەکۆتایی ساڵی 1958 بە هۆی چالاکی و تێکۆشانی بێ وچانی شیوعییەکان و کەسانی نیشتمانپەروەرو رۆکخستنەکانی حزب وسەندیکای کێکاران و کۆمەڵەی جوتیاران و یەکێتی لاوان و قوتابیان و کۆمەڵەی ئافرەتان حزبی شیوعی عێراق توانی ببێتە خاوەنی هێزو توانانەیەکی گەورەو بە پاکی و گیانبەخشین بەرگرییان لە عەبدولکەریم قاسم و حکومەتە نیشتمانییەکەی ئە کردو، دوژمنان لە هەموو لایەکەوە دەرەکی و ناوخۆیی، لە وڵاتانی سەرمایەداری و کۆنەپەرست و خاوەن موڵك و مشەخۆرو شەمشەمە کوێرەکانی ئیسلام کەوتنە دژایەتیکردنی حزبی شیوعی و، ئەو دژایەتیکردنە بووە هۆی دەراوکێی و ترسی قاسم ، بۆیە حکومەتەکەی هەڵگەرایەوە لە دروشمەکانی و، نەیتوانی جڵەوجۆیان بکات و، کارو رەفتاری کاربەدەستان بووە راونان و گرتنی شیوعییەکان و قایمکردنیان لە زیندانەکان و، هێزەکانی گۆنەپەرستان و بەعسی و عەرەبە نەتەوەپەرستەکان بە یارمەتی ئەمریکاو بریتانیا بوونە هۆی رۆخاندنی رژێمی قاسم و، بەعسی وعەروبییەکان بوونە خاوەنی دەسەڵات لە 8 ی شوباتی رەشی ساڵی 1963 و، کەوتنە لێدانی حزب و، حاکمی عەسکەری رەشید موصلیح پەیامی (بەیانی) ژمارە 13 ی راگەیاندو بە روون و ئاشکرا داوایان لە سوپاو حەرەسی قەومی کرد شیوعییەکان لەناو بەرن و، هەزاران هاوری و دۆست و نیشتمانپەروەر

شەهید کران و، لە ناویاندا سکرتیری یەکەمی حزبی شیوعی عێراق سەلام عادل و سەرکردە درەوشاوەکان: جمال حەیدەری، محمەد صالح العبلی، جێرج تەڵ، حەمزە سەلمان، مەهدی حەمید و فازل مەهداوی، وەصفی تایرو، ماجد محەمەد ئەمین، جەلال الاوقاتی، ابو العیس و سەدان کادیرو هەزاران شیوعی شەهید کران.

لەم ساڵانەی دووایدا کۆنەپەرستان وئیسلامییە گومراکان هێرشی توند ئەکەنە سەر شیوعییەت و رابەرانی بە گشتی و کەسایەتی لێنین بەتایبەتی و، بە ،،کوفر*،، ناوزەدیان ئەکەن و، هەر بۆ دروستکردنی دژایەتیکردنی کومەڵگا پەنا ئەبەنە بەر درێی شاخدارو کاری قیزەوەن و، مەبەستی سەرەکییانە ئاژاوەنانەوەیەو، بۆ ئەوەی کەس نەوێرێت ناویان ببات خۆیان چەسپاندووە بەئاینەوەو، بە خۆیان ئەڵێن: ئوممەتی رەبانی خواپەرست وخاوەن شەریعەت کە خەڵکی فێری عەدل و دادپەروەری کردو، لەلای خۆیانەوە فەتوای سەر سەرو پر لە درۆو دەرئەکەن، ئەوە لە کاتێکدا کەس باسیانی بە خراپە نەکردووە بەڵام دەنگ بەرز ئەکەنەوەو، دژی لێنێن و شۆرشی مەزنی ئوکتۆبەر ئەوەستن و، لە نەفامی خۆیانەوە ئەڵێن ئیمپریالیزم و وڵاتانی سەرمایەداری شیوعییەتیان دروست کردووە (لە بۆ خەبەران کەشکەك سەڵاوات) و، بۆ شەرمانە ئەیانەوێت جەنگی جیهانی یەکەم و دووەم بدەنە پاڵ شیوعییەکان و حزبە شیوعییەکەی لێنینی مامۆستا.
روون و ئاشکرایە لێنین کەسایەتییەکی بایخدارە لە مێژووی روسیاو مێژووی سەدەی بیست و، پیادەکردنی سیاسەتی سۆسیالیزم تا هەنوکە زەقترین و گەورەترین بەربەرەکانییە بۆ سیستەمی سەرمایەداری جیهان لە هەموو مێژوویداو، ئەو بەرەبەرەکانیانە خۆیان لە شۆرشی روسیا لە ساڵی 1917 رەنگ ئەدەنەوە.

لێنین لە پەرتوکە بەناوبانگەکەی لە ساڵی 1916 دا ،، ئیمپریالیزم بەندترین قوناغەکانی سەرمایەداریە،، بە شێوەیەکی تەواوو چەسپاو گوزارشت لە بیروبۆچوونەکانی سەبارەت بە ئیمپریالیزم ئەکات و، هەروا بە شیکردنەوە باسی ،، رەگەکانی ئیمپریالییەت بۆ جەنگی جیهانی یەکەم ،، ئەخاتەروو، هەر خودی لێنین کورتەیەك شیکردنەوە دەربارەی (ئیمپریالیزم) ئەنووسێت وئەڵێت: لە سەرمایەداریدا ئیمپریالییەت قۆناغی دەستبەسەراگرتنە.
لێنین دژ بە ئیمپریالیزم بوو، هەر لەم سونگەیەوە پشتگیری لە مافی بریاردانی چارەنووسی گەلان و نەتەوەکانی ژێردەستەی کردو، بە تووندی دژ بەو کەسانە وەستا کە ئەیانویست کێشەی نەتەوەکان بە شێوەیەکی بۆ بنەماو ئارەزوومەندانەو، بەبۆ مافی جیابوونەوەی سیاسی چارەسەر

بکەن بەڵام لێنین وتی: هەموو نەتەوەکان بەگشتی و، نەتەوە ژێردەستەکان بەتایبەتی مافی جیابوونەوەیان هەیەو، ئەبێ سەربەخۆ بن و، سەروەری سیاسی خۆیان بپارێزن و، هەر لەم رووەوە مافی راگەیاندن و دامەزراندنی دەوڵەتیان هەیەو، ئەوەش مافێکی دیموکراتییانەیە دژ بە چەوساندنەوە.
لێنین وتوویەتی: ئەو کەسەی بە مافی چارەنووسی نەتەوەکان رازی نەبێت، ئەوە بڕشك لایەنگیری ئیمپریالیزم و چەوسانەوەیەو، لێنین جەختی لە سەر پشتگیریکردن لە مافی سەربەخۆبوون کردووەو، وتوویەتی ئەو هەنگاوەش پشتگیرییە لە چینی کرێکاری نەتەوە ژێردەستەکان.
لێنین جەخت لە سەر راستی ئەکات و ئەڵێت: وەك چۆن قەشەکانی کریستیان و حاخامەکانی جولەکەکان درۆو دەلەسە ئەدەنە پاڵ شیوعییەکان گوایە هەرشە ئەکەنە سەر دین و بیرو باوەریان، ئاخوندو مەلاکان و ئەوانەی خۆیان کردووەتە دەمراستی موسڵمانان دەستیانداوەتە درۆ هەڵواسین و، شیوعییەکان بەوە تومەتبار ئەکەن کە دژ بە دینی ئیسلام رەفتار ئەکەن.

لە راستیدا لێنین دژایەتی دینە جۆراوجۆرەکانی نەکردووە، بەڵام ئەو دژی قەشەو حاخام و ئاخوندو مەلاکان بووە، دژی ئەوانە بووە بەناوی ،، فەتوا،، ویستوویانە خەڵك بەنج و بڵهەش و بێدەنگ بکەن و، درۆژە بە دەسەڵانی تزارەکان بدەن کە بە شێوەیەکی پر لە زوڵم و ستەم و بەناوی دینەوە وڵاتیان بەرێوە بردووە و، لەم رۆژانەشدا تاقمێك لە شیخ و مەلا دزەکانی خاك و سامانی وڵات هەمان قەوانی سواو لێ ئەدەنەوەو، بیریان چووەتەوە لێنینی مەزن وتوویەتی: نامانەوێت جەماوەر بەبێ بەگە باوەرمان پێ بکات و، ئیمەی شیوعی راستگۆن و قسەت فڕێ ناکەن و، بەدەنگی بەرزو راست وڕەوان ئەمانەوێت جەماوەر لە رێی تاقیکردنەوە ئازاد بن بەرامبەر بە ئیمەو هەست بە هەڵەکانی خۆیان بکەن.

لێرەدا جێی خۆیەتی ئاماژە بدرێت بە سەرەتای وتارەکەی لێنین لە ساڵی سەرکەوتنی شۆرشی ئۆکتۆبەری مەزن و تیادا ئەڵێت: ئەی مسوڵمانان لە روسیاو سیبریاو تورکستان و قەفقاس، لە بیرتانە تزارەکان مزگەوتەکانتانی روخاندو، ئەو ستەمکارانە گاڵتەیان بە بیروباورو داب ونەریتان کرد، بەڵام ئەمڕۆ لە سایەیی شۆرشی گەورەی کرێکارو سەربازو جوتیارو گشت چین و توێژەکانی کۆمەڵگا بیروباوەرو داب و نەرێت و ماف دامەزراوەکانتان ئازادو پارێزراون.
لێنین بۆ دڵنیایی خەڵك کە شیوعییەکان قەت فڕێ ناکەن و، خەڵك فریوی نادەن ئاماژە بە سێ مەرجی شۆرش ئەکات و، لێنین ئەو سێ

مەرجە ئەخاتەروو: یەکەمین مەرج : ئەوەیە کە خاوەن دەسەڵات کێشەی هەبێت و، نەتوانێت، بەو شێوە کێنەی جاران لە سەر کورسییەکەی بمێنێتەوەو، ئەمەش لە ناو خودی رژێمەکە زمینەیەکی گرژی و دوودڵی و تەنانەت ترسیش دروست ئەکات.

دووەمین مەرجی شۆرش بوونی بارێکی هەچوون و حاڵەتێکی جۆش و خرۆش لە ریزەکانی تووژە مامناوەندییەکانی کۆمەڵگا، کە لە نێوان شۆرش و دژە شۆرش ئەشەکێتەوە وەك خۆپیشاندەر جەماوەرییەکان دژ بە (تەزویری دەنگی بەشداربووەکانی پرسەی هەبژاردنەکان).
سێیەمین مەرج ئەوەیە کرێکاران ئامادەبن بۆ تێکۆشان و پشکەشکردنی قوربانی لە پێناو گۆرینی کۆمەڵگا.
سەرشۆری و مردن بۆ دژمنانی شیوعییەت.
21/4/2017

لێیادی رۆژنامەگەری کوردی، زانکۆی پۆلیتەکنیك چۆن سوکایەتی بە رۆژنامەگەری ئەکا!

لە زانکۆکانی کوردستان سێیر و سەمەرە ئەجگار زۆرن ، هەر لە ئاستی نزمی خوێندن تا ئەگا بۆ ئاستی نزمی مامۆستا و نا دادپەروەرێتی لە وەرگرتنی پێستەکانا هەر لە بەیاردەری بەشکانەوە تا ئەگا بۆ ئاگری کۆلێج و جێگرەکانی سەرۆکی زانکۆ و چەندینی تر. بەڵام لە ئاستیا لە هەندێ لە زانکۆ تازەکان کاری وا ئەکرێ مرۆڤ شەرم لە خۆی ئەکاتەوە. بۆ لە هەموو شتێك پێستەکانی هەندێ لەم زانکۆیانە بە بەیاری نهێنی و بە میزاجی کەسەکان دابەش ئەکرێن لە کاتێکدا بە بەیاری حکومەت و پەرلەمان ئەبێ هەر پێستێك دوای بانگەوازی ئاشکرا بدرێ بە کەسانێك کە شایستە بن. بە نمونە لە زانکۆی پۆلیتەکنیکی سلێمانی ئەم پشێلکاریانە زۆر زۆرن و بە ئاشکرا ئەنجام ئەدرێن . کۆمەڵێك لە پیاوانی حزب دەستیان گرتوە بەسەر هەمو پێستەکانا و هەر یەکێکیان لە یەك کاتا چەندین پێستیان هەیە . دیان مامۆستای بە توانا و بەناوبانگی بەرز هەن بەڵام ژمارەیەکی کەم کە رەنگە 10

بە 15 کەس بن دەستیان گرتوە بەسەر هەمو پەستەکانا و داهاتی زانکۆش بە خۆشگوزەرانی خۆیان بەکار ئەهێنن. بە نمونە کەسێك راگری سێ کۆلێجێ و سەرۆکی بەشێشە لە یەك کاتا. چۆن کەسێکی تر جێگری سەرۆکی زانکۆن و راگری چۆن کۆلێجیکیشن . لە کاتێکا هەر لە هەمان ئاو بەش و کۆلێجانیا چەندین مامۆستا هەن بەوانامەکانیان هاوشێوەی ئەوانە و بەرزتریش .

وتمان ئەوانەش بە هەر حاڵ ، ئەوەی مایەی گریان و قەزکردنەوەو هۆشانەوەیە ئەوەیە کە بەشێك هەیە بە ناوی میدیا لە زانکۆی پۆلیتەکنیکی سلێمانی ، کەمێك مامۆستای هۆگرانی بەوانامەی دکتۆرا و ماستەری هەیە لە هەمو بوارەکانی میدیا و ڕۆژنامەگەریا ، بەڵام بە زۆری زۆرداری بەرزەکیان هەناوە گوایە کچی شەهیدێ ماستەری هەیە لە بەشی یاسا و ڕۆژنامەگەری چیە ، کەچی سەپاندویانە بەسەر ئەو هەمو هۆگرانی بەوانامەی دکتۆرا و ماستەرە لە بواری ڕاگەیاندن . نەك هەر ئەوەندە بەکە ئەو بەڵێزە خۆی لە مەڵەتی خوێندنایە و خەریکی خوێندنیشە بەڵام بە هەی ئەوەی کەسێکی حزبیە بە ئەوەی حیساب بە یەك کەس بکەن بە زۆری زۆرداری و دژی ئیرادەی ئەو هەمو مامۆستایەی بواری ڕاگەیاندن کراوە بە سەرۆکی بەش . ئەم سەیر و سەمەرەیە زۆر قوڵە و گەتائامێز ترە چونکە هەر بەوەندە نەوەستاون ئەڵێن ئەز لە یادی ڕۆژنامەگەری ئەنێین و خەڵك بە یادکەش بانگ ئەکەن. هەنگێ لە هەرەمی کوردستانا ئەخلاق لە سیاسەتا نامابە و زۆر بواری تر داماون بە خوێندنی باڵاشەوە ، بەڵام بە هەمو پۆوەرێك تا ئێستا شتی وا روی نەداوە و ئەو سەردەمە نەماوە کە دەرچوێکی بەشی یاسا کە لە مەڵەتی خوێندنیشایە بە زۆرداری بسپێنرێت بەسەر بەشێکی وەك میدیا لە کاتێکا بەشەکە خۆی چەندین پسپۆری ڕاگەیاندنی هەبێت بە دکتۆرا و ماستەروە !

سارۆژ بەرزنجی

فەوجەکان ... زانا شێخ محمد

کورد لەوەتەی هەیە یان خەی ژیر دەستە بوە یان پاپشتی دوژمنەکانی بوە دژی نەیارەکانی لەناو خاکی کوردستان بەردەوام هەرگروپ و لایەن و حزبێک دروست بو بۆ سەرتا بەوەدەستی پێکردوە کە یەکەم هەنگاوی گەلانەوەی حکومەانی بەدەستی کورد خەی دواتر دادپەروەریە هەندێک لایەن لەسەر بنچینەی خەێک و هەندێک لایەن لەسەر بنچینەی تەکنەکرات و هەندێک لەسەر بنچینەی بیروباوەبوە وبەهەمو شێوەیێک دژی دکتاتەریەت بون و لەخەمی میللەت دەبون بە گومان بەقسەی خەیان بەەام هەمو کاتێکیش دەرگایان بەەوی بەگانەدا کراوە بوە و لەمیژوودا جاشایەتی بەدوژمن و هەنانی سوپای دوژمن بەسەرخاکی کوردستان چەندین جار دوبارە بەتاوە بەردەوامیش دەبێت پەم خەش نیە زەر دوربکەومەوە لەسالانی هەشتاکانی سەدەی ەابردو لەباشوری کوردستاندا دوبارە هەبوو بارەی کوردایەتی و بارەی جاشایەتی و خەفیفە ئەوبارەی کە تەعبیری لەکوردایەتی دەکرد بەداخەوە چەندین بارپرسی بالایان هەرهاوکاری دوژمنیان کردوە و پەزی کوردایەتیشیان بەسەرداکردوین وەهەندیک بارپرسیش هەبوە خوەنی خەی بەکوردستان ەشتوە یان شەهید بوە یان بریندار بوە یان کەس وکارەکەی دەربەدەر بوە، ئەمە دکتاتەرە یێک لەدوای یەکەکانی کوردستان بەردەوام بە لەدانی کورد پشتیان بەخودی کورد بەستوە چونکە هیچ کات بە بەشداری کردنی کورد نەیان دەتوانی بەئاسانی دەسەاتی خەیان بسەپەنن لە دەسەاتی بەعسدا بەعس پشتی بە جاش وخەفیفە بەستبوو کە چەک و پارەی پەدەدان بەهەرهەرشەک بەسەرگوندو ناحیەکان ئەم جاش و خەفیفانە لەپەشەوەی سوپای داگیرکەرەوە بون هەم ەگان پیشاندەدان هەمیش زیاتر لەکورد دەکوژرا نەک سوپا ئەوانەشی خەفیفەو جاش بون لەماەوە بون مانگانە موچەیان پە دەدرا و چەکیشیان هەبو ئەگەرپەویستیان پیان بوایە بانگیان دەکردن ئەگە پیویستیشیا پە نەبونایە هەرلەماە بون بەعس دو ئامانجی هەبوو یەکەکیان زەرکردنی دەسەاتی خەی دومیان کەمکردنەوەی بیری کوردایەتی و ئەو زومە و ستەمەی کە دەیکرد تا ئەمانە چاوپەشی لەبکەن وبە گومان هەردو ئامانجەکەی بەدیهات کەچی دوای ئەو هەمو نەهامەتیەی بەسەرخەکی کوردستاندا هاتوە تازە هاوشەوەی بەعس خەفیفە دروست دەکرەت تەنهاش لەشاری سلەمانی چونکە سلەمانی هیچ کات نەکەوتەتە ژەر هەژمونی هیچ دەسەاتەک دەیانەوە بزەبری خەفیفە سلەمانیش دەستەمە بکەن هاوشەوەی شارەکانی تر لەکوردستان یاسا بونی نیە تەنها هەز دەور دەبینیت بە نمونە بزوتنەوەی گەان خاوەنی ٢٤کورسی پەرلەمانی

کوردستانێ یەکێتیش خاوەن هەژدە کورسیێ هەموشمان دەزانین چۆن خاوەنی هەژدەیێ کەچی پارتی حساب بۆ گەلان ناکات بەبێ یەکێتیش هیچی بۆناکرێت تەنها بەهۆی هەزی سەربازی یەکێتیوەیێ بۆیێ دوبژاردێ لەبەردەم خەڵکدایێ یان دەبنێ خەفیفێ یان کام کەوی بەرزێ بیگرن خۆشی ئەم کارش لەوەداێ باسی ئیفراندەمیش دەکەن ئەوانەی فەوجی خەفیفێ دەکەنەوە دەڵێن کەرکوک کوردی نیێ لەعیراقیش جیا نابینەوە کەواتێ ئەم پێیی ناوترێت ئیفراندەم بڵێکو پێی دەوتریت گەوجاندن .

لە خانەچکەکەی مامی پووری خۆنچەمەوە بۆ کەلاوکەی سەعیدیبان

دەقی واڵا.
پێشەوا کاکەیی
—
کە ٩٢ لاپەڕە.
لە چاپخانەی کارۆ/ سلێمانی چاپ کراوە
لە ساڵێ ٢٠١٧
لەسەر ئەرکی خۆم.
.....
ئەم کتێبە، لەسەر یەک بابەتی درێژ قسە دەکات لەسەر ئەزموونی ئەم دووسالەی کوردستانی باشوور و ڕۆژاوا. ٢٠١٤ بۆ بەهاری ٢٠١٦
یازدە خوانی شاعیری تێدان.
کە تامی مەرگ دەگەیەنن. کارم لەسەر لەفسەفە و ئایینیی و سیاسیی کردووە، بۆ تامی شیعر.

دەقێکی والأ
لە خانۆچکەکەی مالّی پووڕە خونچیمەوە، بۆ کەلۆمکەی سەعیییان
پێشەوا کاکەیی
لە خانۆچکەکەی مالّی پووڕە خونچیمەوە، بۆ کەلۆمکەی سەعیییان
پێشەوا کاکەیی
دیزاین: نسرین سڵێ
گەر لای نێوە عەتر دروست بکەم
مەلاقی سەر فریزووی حەوشەکەی مالّیتان
تێکەڵ بە هەناسەی پڕغەمی
"مام ڕۆستەم"ی دراوسێتان دەکەم
ناهێڵم هیچ مارکەیەکی فەرەنسی
لە نێو کۆڵانەکانی باغ بێت
دەقێکی والأ